

Znásilnenie a sexuálny útok – informácie pre obeť

Škótska telefónna linka pomoci pre obeť znásilnenia – 08088 01 03 02 (bezplatný telefón + minicom)

Podpora prostredníctvom emailu je dostupná na support@rapecrisisscotland.org.uk.

Škótska telefónna linka pomoci pre obeť znásilnenia ponúka linku pomoci s najširším rozsahom podpory a informácií v Škótsku pre osoby od 13 rokov, ktoré čelili sexuálnemu násiliu, bez ohľadu na to, kedy a ako sa to stalo. Linka pomoci funguje sedem dní v týždni od 18.00 hod. do polnoci a ponúka bezplatnú pomoc na začiatku vzniku problému a podporu v krízových situáciách, pričom zachováva dôvernosť informácií. Linka pomoci vás tiež môže skontaktovať s miestnymi krízovými centrami pre obeť znásilnenia alebo inými službami, ktoré vám poskytnú ďalšiu podporu. Linka pomoci ponúka službu minicom pre nepočujúcich alebo sluchovo postihnutých, a ak vaším rodným jazykom nie je angličtina, dokáže zabezpečiť aj tlmočenie.

Znásilnenie a sexuálny útok

Obeťou sexuálneho násillia sa môže stať každý. Obeťami znásilnenia a sexuálneho útoku môžu byť dospelí aj deti, nikdy to nie je vina obeť. Niektorým obeťiam sa sexuálny útok stane iba raz, niektorým viackrát v živote a na iných sa sexuálne násillie pácha dlhý čas.

Znásilnenie a sexuálny útok sú závažné trestné činy, ktoré sa páchajú vtedy, keď je niekto nedobrovoľným účastníkom sexuálneho aktu. Zákon o sexuálnych trestných činoch (Škótsko), ktorý nadobudol platnosť 1. decembra 2010, definuje znásilnenie ako: preniknutie penisu do vagíny, konečníka alebo úst bez súhlasu.

Zákon tiež vysvetľuje trestný čin sexuálneho útoku ako penetráciu, čo zahŕňa orálnu alebo análnu penetráciu akýmkoľvek predmetom bez súhlasu. Ak ste sa stali obeťou znásilnenia alebo sexuálneho útoku pred 1. decembrom 2010, vzťahuje sa na vás predchádzajúci zákon a nie Zákon o sexuálnych trestných činoch. Viac informácií vám poskytne Škótske krízové centrum pre obeť znásilnenia.

Existuje mnoho foriem sexuálneho násillia, od neželáných dotykov až po nútený sexuálny akt. Sexuálne násillie sa vyskytuje bez ohľadu na vek, náboženstvo, pohlavie, spoločenské postavenie, sexuálnu orientáciu, telesné schopnosti či postihnutie. Nezáleží na tom, kde ste boli, čo ste robili, čo ste mali oblečené, či ste boli pod vplyvom alkoholu alebo drog, toto ste si nezaslúžili. Zodpovedný je vždy páchatel', nie vy.

Pocity

Je prirodzené, že po znásilnení alebo sexuálnom útoku obeť zažíva škálu rôznych pocitov. Neexistuje žiadna „normálna“ reakcia. Reakcie a pocity sú pre každého človeka jedinečné. Na škótskej linke pomoci pre obeť znásilnenia vás vždy počúvame, veríme vášmu zážitku a nesúdime vás.

Ak ste nedávno zažili útok, je možné, že ste v šoku. Znamená to, že sa môžete cítiť otupene, necitlivo, vôbec si neveríte, plačete, smejete sa, alebo ste fyzicky ochoreli. Mnoho obeť cíti vinu, pošpinenosť a hanbu.

Bežne zažívajú nočné mory, retrospektívne návraty k tomu, čo sa stalo, alebo záchvaty úzkosti. Neznamená to však, že ste sa pomiatli alebo sa prestávate ovládať, ide o prirodzené reakcie na traumatickú udalosť. Tieto spomienky bývajú často desivé, pretože sa cítite, akoby sa celá situácia odohrávala znova. Tieto reakcie môžete zvládnuť,

pomôcť vám môže osoba, ktorej dôverujete, alebo pracovník linky pomoci pre obeť znásilnenia.

Je normálne, že po znásilnení alebo sexuálnom útoku sa vám nedarí plniť každodenné

povinnosti, cítite podráždenosť, vlastnú neschopnosť alebo máte depresie. Na zotavenie neexistuje konkrétny čas. Tieto pocity môžete zažívať v rôznych kombináciách. Napriek tomu, že sa snažíte žiť ďalej a „preniesť sa cez to“, je prirodzené, že s tým, čo sa stalo, sa vyrovnávate veľmi zložito. Pocity zmätenosti, nedostatok sebadôvery aj dôvery v iných, ako aj problémy vo vzťahoch, sú bežné. Zo znásilnenia alebo sexuálneho útoku sa môžete zotaviť. S morálnou oporou a vtedy, keď sa na to cítite, vám môže pomôcť hovoriť o tom, čo sa stalo, o vašich pocitoch a reakciách. Neurobili ste nič zlé a túto pomoc si zaslúžite.

Zdravie

Vaše emocionálne zdravie je rovnako dôležité ako fyzické zdravie. Ak ste sa nedávno stali obeťou znásilnenia, môžete mať zranenia, ktoré vyžadujú lekársku starostlivosť. Zranenia môžu byť vonkajšie ale aj vnútorné a je prirodzené, že sa bojíte a neodvažujete sa vyhľadať pomoc.

Môže vás znepokojovať tehotenstvo alebo sexuálne prenosné choroby. Do 3 dní od útoku (72 hodín) môžete užiť núdzovú antikoncepčnú tabletku. Do 5 dní (120 hodín) je možné

zaviesť vnútromaternicové teliesko, ktoré musí ostať na svojom mieste až do ďalšej menštruácie. Núdzovú antikoncepciu získate na miestnej klinike plánovaného rodičovstva alebo sexuálneho zdravia. Škótska linka pomoci pre obeť znásilnenia alebo miestne krízové centrum pre obeť znásilnenia vám pomôže nájsť najbližšiu kliniku. Núdzová antikoncepcia sa dá kúpiť aj v lekárnach za 25 GBP.

Ak ste tehotná a chcete tehotenstvo prerušiť, požiadajte svojho lekára alebo lekára na klinike plánovaného rodičovstva o prerušenie tehotenstva (potrat). Je to vaše rozhodnutie a nikto nemá právo hovoriť vám, čo máte robiť, ide o to, čo je správne pre vás.

Ak máte obavy zo sexuálne prenosných chorôb, môžete navštíviť miestnu kliniku plánovaného rodičovstva alebo sexuálneho zdravia a dať si urobiť bežné testy. Ak nechcete, nemusíte im hovoriť, čo sa stalo, a nemusíte ani uvádzať svoje pravé meno. Tieto služby sú bezplatné a dôverné. Ak bude niektorý test pozitívny na sexuálne prenosnú chorobu, poskytnú vám príslušné liečenie, napr. antibiotiká. Ak si chcete dať urobiť test na HIV, zvážte, kedy je to najvhodnejšie. Je to preto, že infekcia sa prejaví až po 12 týždňoch. Tieto testy vám môže urobiť aj váš lekár, ten však musí test aj jeho výsledky zaznamenať do vašej zdravotnej dokumentácie.

Mohlo sa stať, že pred určitým časom ste sa stali obeťou sexuálneho násillia a odvtedy sa zdravotne necítite dobre. Spomienky sa prejavujú aj fyzicky a nie je nezvyčajné trpieť bolesťami súvisiacimi s konkrétnymi zraneniami alebo bližšie nešpecifikovanými bolesťami, napr. brucha. Dôsledky nespavosti, depresie a retrospektív môžu byť fyzické a súvisieť so všeobecnými ochoreniami.

Ohlásenie na políciu

Bez ohľadu na to, či sa útok odohral nedávno alebo pred dlhším časom, rozhodnutie, či ho ohlásiť na políciu, je na vás. Môže vám však pomôcť porozprávať sa o tom alebo získať pomoc. Na policajnú stanicu môžete vziať priateľa alebo príbuzného, ktorý na vás počká a poskytne vám oporu. Môžete sa tiež obrátiť na miestne krízové centrum pre obeť znásilnenia, ktorého pracovník s vami môže ísť. Ak premýšľate o ohlásení udalosti na políciu alebo sa chcete porozprávať po ohlásení udalosti, škótska linka pomoci pre obeť znásilnenia vám poskytne podporu a informácie.

Užitočné informácie o postupe pri ohlasovaní udalosti na políciu:

- Ak sa útok alebo zneužitie stali v minulosti, požiadajú vás o podanie vyhlásenia, ale nebudete musieť absolvovať vyšetrenie.
- Ak sa útok odohral nedávno, požiadajú vás o podanie vyhlásenia a môžu vás požiadať o absolvovanie lekárskeho vyšetrenia. Na odobratie forenzných dôkazov z vnútorných zdrojov máte čas 72 hodín, na odobratie iných forenzných dôkazov, napríklad vzoriek ochlpenia alebo škvŕn na oblečení, však 5 až 7 dní. Bez ohľadu

na to, o aké forenzné dôkazy ide, je vždy lepšie ich odobrať čo najskôr, pretože sa môžu ľahko stratiť alebo zničiť.

- Lekárske vyšetrenie vykoná policajný lekár a je možné, že to bude muž.
- Ak si všetko nepamätáte, neznepokojujte sa, vyhlásenie môžete na druhý deň doplniť. Je vhodné si pre budúcnosť poznamenať meno a číslo policajného príslušníka, s ktorým ste hovorili, ak budete chcieť svoje vyhlásenie doplniť.
- Ak išlo o nedávny útok, je pravdepodobné, že vás požiadajú, aby ste políciu zaviedli na miesto útoku, aby mohla pátrať po ďalších dôkazoch.

Právny systém

Právny systém je zložitý a škótska linka pomoci pre obeť znásilnenia vám môže poskytnúť informačný leták s podrobnosťami o právnom procese. Taktiež sa môžeme o tom s vami porozprávať na linke pomoci a ponúknuť vám podporu, ak ste udalosť ohlásili, idete na súd alebo ste už na súde boli. Užitočné informácie o príprave na súdne pojednávanie:

- Keď sa prípad dostane na súd, preberá ho Koruna. Znamená to, že vy budete na súde ako svedok, a preto nebudete mať právneho zástupcu. Prokurátor bude zastupovať Korunu a vystupovať proti obžalovanému.
- Na súde vás požiadajú o podanie svedectva, o uvedenie svojho mena, veku, adresy a zamestnania. Ak si neželáte uviesť svoju adresu, môžete požiadať sudcu o povolenie poskytnúť ju písomne alebo odovzdať ju na policajnej stanici, na ktorej ste udalosť ohlásili.
- Potom vám budú klásť otázky o podrobnostiach útoku a vypočúvať vás bude prokurátor a obhajca obžalovaného.
- Dopredu môžete požiadať o to, aby bola pri podávaní vášho svedectva súdna sieň prázdna, čo znamená, že procesu sa nezúčastní verejnosť, pracovníci súdu však budú prítomní (približne 27 ľudí).
- Zákon o sexuálnych trestných činoch neumožňuje obžalovanému viesť vlastnú obhajobu a aj keď bude na súde prítomný, nebude vám môcť klásť otázky.
- Možné sú tri rozsudky: vinný, vina nedokázaná a nevinný. Rozsudok o nedokázanej vine alebo o nevine nemusí znamenať, že vám neuverili, ale že na odsúdenie nebolo predložených dost' dôkazov.

Miestne krízové centrá pre obeť znásilnenia

Aberdeen Rape & Abuse Support: 01224 620 772
Argyll & Bute Rape Crisis Centre: women- 0800 121 46 85 men- 0800 032 0399
Central Scotland Rape & Sexual Abuse Centre: 01786 471 771
Dumfries & Galloway: 01387 253 113
Dundee Women's Rape & Sexual Abuse Centre: 01382 201 291
East Ayrshire Rape Counselling & Resource Centre: 01563 541 769
Edinburgh Women's Rape & Sexual Abuse Centre: 0131 556 9437
Fife Rape & Sexual Assault Centre: 01592 642 336
Glasgow Rape Crisis Centre: 0141 552 3200
Lanarkshire Rape Crisis Centre: 01698 527 003
Rape & Sexual Abuse Centre Perth & Kinross: 01738 630 965
Scottish Borders Rape Crisis Centre: 0800 054 2445
Western Isles Rape Crisis Centre: 01851 709 965